

1 לְהִבִּין עֲנֵן גֵּרֹת חֲנֻפָּה, דְּהִגַּם שְׁגֵרוֹת חֲנֻפָּה תִּקְנִים מִפְּנֵי
2 הַגָּס שֶׁהִיא בְּגֵרוֹת הַמְקַדָּשׁ, כְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל (בגמרא, מסכת
3 שבת) "שכשכנסנו יוונים להיכל, טימאו כל השמים שבהיכל. וכשגברה
4 מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן
5 שהיה מונח בחותמו של כהן גדול
6 ולא היה בו אלא להדליק יום אחד.
7 נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה
8 ימים..." וְכָל דִּתְקוּן רַבָּנָן כְּעֵין
9 דְּאוּרִייתָא תִּקְוֹן¹, כלל הוא שכל
10 דבר שתיקנו חכמים, תיקנו אותו
11 בדומה לדברים שמן התורה, ואף כאן
12 תקנת ימי חנוכה והמצווה מדרבנן
13 להדליק נרות חנוכה הייתה אמורה
14 להיות "כעין דאורייתא", בדומה
15 למצווה מן התורה להדליק את
16 המנורה מִכָּל־מְקוֹם הָרִי הֵם
17 נרות המנורה שבמקדש ונרות חנוכה
18 חֲלוּקִים שׁוֹנִים בְּכַמְּהָ עֲנִינִים,²
19 כפי שהולך ומפרט. בְּמִסְפָּרָם²
20 במספר הנרות - דְּבִמְנוּרָה
21 שְׁבִמְקַדָּשׁ הָיוּ ז' גֵּרֹת, וְגֵרֹת
22 חֲנֻפָּה הֵם שְׁמוֹנֶה. בְּמִקוֹם
23 עֲמִידָתָם³ של הנרות -
24 דְּהִמְנוּרָה שִׁבְכֵית הַמְקַדָּשׁ הִיָּתָה
25 בְּפָנִים (בְּתוֹךְ הַקִּדָּשׁ)⁴
26 וּבִדְרוֹם (יָמִין), וְגֵרֹת חֲנֻפָּה
27 מְצוּהָ לְהִנְיָחַם מִבְּחוּץ⁵ כדי
28 לפרסם את נס חנוכה גם ברשות
29 הרבים וּבִשְׂמָאל⁶ הפתח כדי
30 שתהיה מזוזה בימין ונר חנוכה
31 שמשמאל, וכך כל הפתח יהיה מוקף
32 במצוות. וּבְזִמְן הַדְּלָקָתָם⁷ -
33 דְּגֵרֹת הַמְקַדָּשׁ הִדְלִיקוּ

בס"ד. שבת פרשת וישב, ערב חנוכה, ה'תשכ"ו*

1 לְהִבִּין עֲנֵן גֵּרֹת חֲנֻפָּה, דְּהִגַּם שְׁגֵרוֹת חֲנֻפָּה
2 תִּקְנִים מִפְּנֵי הַגָּס שֶׁהִיא בְּגֵרוֹת הַמְקַדָּשׁ,
3 וְכָל דִּתְקוּן רַבָּנָן כְּעֵין דְּאוּרִייתָא תִּקְוֹן¹, מִכָּל־
4 מְקוֹם הָרִי הֵם חֲלוּקִים בְּכַמְּהָ עֲנִינִים. בְּמִסְפָּרָם²
5 - דְּבִמְנוּרָה שְׁבִמְקַדָּשׁ הָיוּ ז' גֵּרֹת, וְגֵרֹת חֲנֻפָּה
6 הֵם שְׁמוֹנֶה. בְּמִקוֹם עֲמִידָתָם³ - דְּהִמְנוּרָה הִיָּתָה
7 בְּפָנִים (בְּתוֹךְ הַקִּדָּשׁ)⁴ וּבִדְרוֹם (יָמִין), וְגֵרֹת
8 חֲנֻפָּה מְצוּהָ לְהִנְיָחַם מִבְּחוּץ⁵ וּבִשְׂמָאל⁶. וּבְזִמְן
9 הַדְּלָקָתָם⁷ - דְּגֵרֹת הַמְקַדָּשׁ הִדְלִיקוּ מִפְּלֵג
10 הַמְּנֻחָה, מִשָּׁף זָמָן (שְׁעָה וּרְבִיעֵה)⁸ קָדָם שֶׁתִּשְׁקַע
11 הַחֲמָה, וְגַר חֲנֻפָּה מְצוּתָהּ הִיא מִשְׁתִּשְׁקַע
12 הַחֲמָה⁹. וּמוֹסִיף כ"ק מו"ח אֲדָמוּר (בְּהִמְשָׁף
13 פְּדָה בְּשָׁלוֹם ה'תש"ד¹⁰) עוֹד דִּיּוֹק בְּזָה, שְׁגֵר
14 חֲנֻפָּה מְצוּהָ לְהִנְיָחַה מִבְּחוּץ, דְּלֹא מְצִינוּ מְצוּהָ
15 (מִלְּבַד פָּרָה אֲדָמָה¹¹) שְׁצִרִיכָה לְהִיּוֹת בְּחוּץ (רְשׁוּת
16 הַרְבִּים¹²) דְּיוֹקֵא וּמִבְּאֵר בְּהִמְשָׁף,
17 דְּהִשְׁטַעַם בְּפִשְׁטוּת עַל זֶה שְׁגֵר חֲנֻפָּה הוּא מִבְּחוּץ,
18 הוּא בְּשָׁבִיל פְּרִסְמוּי גִּיסָא¹³. אָבֵל לְכַאוּרָה טַעַם
19 זֶה אֵינוֹ מְסֻפִּיק, שְׁהָרִי גַם הִגָּס דְּפוּרִים מִפְּרִסְמִים עַל־יְדֵי מִשְׁתָּהּ שֶׁל
20 וּמִשְׁלֹחַ מְנוֹת וּמִתְּנוּת לְאֲבִיוֹנִים, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן אֵין עוֹשִׂים זֶה בְּרִשׁוּת
21 הַרְבִּים דוּקֵא אֵלָּא בְּבֵית פְּנִימָה.¹⁴

(* המאמר הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א ויצא לאור בקונטרס חנוכה - תשנ"ב. נכלל בו חלק מהמאמר דשבת פרשת מקץ שנאמר בהמשך למאמר זה. 1) פסחים ל, ב. וש"נ. 2) כמו שמדייק בד"ה נר חנוכה עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' קמח). ד"ה ואתה ברחמיך הרבים תרח"ץ (סה"מ תרח"ץ ע' קעא). וראה גם ד"ה ת"ר מצות נ"ח ה'תשל"ח (תורת מנחם - ספר המאמרים כסלו ע' קסב), ובהנסמן שם. 3) כמו שמדייק בד"ה הנ"ל עטר"ת (סה"מ שם ע' קמג). ד"ה הנ"ל תרח"ץ שם. 4) רמב"ם הל' בית הבחירה פ"א ה"ו. היינו, דנוסף לזה שהיתה בפנים המקדש (ולא בחוץ) - במקדש עצמו היתה "בתוך הקודש". 5) שבת כא, ב. רמב"ם הל' חנוכה פ"ד ה"ז. טושו"ע או"ח הל' חנוכה סתרע"א ס"ה. 6) שבת כב, א. רמב"ם שם. טושו"ע שם ס"ז. 7) כמו שמדייק בכמה דרושים - נסמנו בד"ה מצותה משתשקע החמה ה'תשל"ח (תורת מנחם - ספר המאמרים כסלו ע' קסט הערה 2). 8) ראה תורת מנחם - ספר המאמרים כסלו ע' קסט הערה 11. 9) שבת כא, ב. רמב"ם שם ה"ה. טושו"ע שם ר"ס תערב. 10) בד"ה ת"ר נר חנוכה תש"ד (סה"מ ה'תש"ד ע' 82). 11) חוקת יט, ג ובפרש"י שם. יומא סח, א. 12) כ"ה בסה"מ ה'תש"ד שם (וכ"ה בכ"כ דרושים, כדלקמן ס"ב). והוא כשיטת התוספות ד"ה מצוה להניחה (שבת כא, ב). וכ"ה בהלכה - טושו"ע שבהערה 5. 13) פרש"י ד"ה מבחוץ - שבת שם.